

KANSALAI SOPISTOT JA KESÄYLIOPISTOT

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 21 § 1 momentin mukaan vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitäjän on toimitettava valtionapuviranomaiselle rahoituksen määräämiseksi tarvittavat tiedot ja toiminnan laajuutta koskevat tiedot.

Tässä Opetushallituksen kustannustiedonkeruussa ilmoitetaan kesäyliopistojen tiedot ja yksityisten kansalaisopistojen tiedot. Kunnallisten kansalaisopistojen tiedot ilmoitetaan Tilastokeskuksen tiedonkeruussa. Opetushallituksen tiedonkeruussa kansalaisopistojen ja kesäyliopistojen tiedot kerätään samaa lomakemallia ja ohjetta käyttäen.

Tiedonkeruussa ilmoitettujen kustannus- ja suoritetietojen perusteella lasketaan oppilaitosmuodoittain vuoden 2015 keskimääräiset valtakunnalliset käyttökustannukset ja saatuja tietoja käytetään kansalaisopistojen ja kesäyliopistojen vuoden 2018 yksikköhintojen laskentaan. Lisäksi saatuja suoritetietoja voidaan käyttää suoritepäätösten valmisteluun.

Lomakkeella ilmoitetaan oppilaitoksen vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen toiminnan kustannukset ja tulot sekä toteutuneet suoritetiedot. Lain 13 §:ssä on säädetty, mitkä kustannukset jätetään huomioimatta laskettaessa yksikköhintoja. Vuoden 2012 yksikköhintojen laskennasta alkaen käyttökustannuksiin luetaan mukaan myös oppilaitosten ylläpitäjien vapaan sivistystyön toimintaan liittyvät kirjanpidon mukaiset poistot.

Käyttökustannukset, joihin on myönnetty rahoitusta Euroopan yhteisöjen talousarviosta, saadaan ilmoittaa kustannuksiin siltä osin kuin Euroopan yhteisöjen talousarviosta myönnetty ja sitä vastaava valtion talousarvion mukainen erillinen kansallinen rahoitus ei niitä kata (1200/2005, 13 § 3 mom.).

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n perusteella myönnettyjä harkinnanvaraisia valtionavustuksia (erityisavustukset ja ylimääräiset avustukset) vastaavat kustannukset ilmoitetaan kustannustiedoissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö vähentää keskimääräistä yksikköhintaa laskettaessa yksikköhintojen laskemisvuonna myönnettyjä valtionavustuksia vastaavan euromäärän kustannuspohjasta (1200/2005, 13 § 4 mom.).

Lomakkeella kerätään erikseen käyttömenot ja investointimenot. Investointimenoiksi katsotaan mm. sellaisten investointihyödykkeiden hankinta, joita käytetään palvelusten tuotantoon pidemmän kuin yhden tilikauden ajan.

Käyttömenot ja investointimenot ilmoitetaan arvonlisäveroineen. Tavaroiden ja palveluiden hankintahintaan sisältyneet arvonlisäverot ilmoitetaan erikseen lomakkeen ao. kohdissa.

Lomakkeelle tuloihin ei merkitä vapaasta sivistystyöstä annetun lain perusteella saatuja valtionosuuksia. Kustannukset ja tulot ilmoitetaan täysinä euroina ja suoritteet kokonaislukuina.

Kansalaisopistotoimintana järjestetyn taiteen perusopetuksen (L 633/1998) kustannukset ja opetustunnit ilmoitetaan tällä lomakkeella ja ne eritellään lisäksi omissa kohdissaan.

Lomakkeen täyttöohjeet vastaavat pääosin kuntien vuoden 2006 uudistettujen taloustilastojen täyttöohjeita.

Käyttömenot

Palkat ja palkkiot ML 0100

Ennakkopidätyksen alaiset palkat ja palkkiot, ansionmenetyksestä maksetut korvaukset sekä muut ennakkopidätyksen alaiset kustannusten korvaukset, myös ennakkopidätyksen alaiset luontoisedut ja päivärahat. Palkat ilmoitetaan nettoina eli palkkoja oikaisevilla henkilöstökorvauksilla vähennettynä.

Tähän ei merkitä matkakorvauksia, henkilöstön koulutuspalveluja eikä terveydenhuoltopalveluja, jotka ilmoitetaan kohdassa Muiden palvelujen ostot ML 0600.

Maksetut eläkkeet ML 0300

Maksetut eläkkeet. Ei eläkevakuutusmaksuja.

Eläkevakuutusmaksut ML 0370

Maksetut eläkevakuutusmaksut.

Muut sosiaalivakuutusmaksut ML 0380

Pakolliset, vapaaehtoiset ja laskennalliset työnantajan maksamat sosiaalivakuutusmaksut. Pakollisia sosiaalivakuutusmaksuja ovat kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksut, lakisääteinen tapaturmavakuutusmaksu, työttömyysvakuutusmaksu ja ryhmähenkivakuutusmaksu/taloudellinen tuki.

Asiakaspalveluiden ostot ML 0510 – 0540

Asiakaspalvelut ovat lopputuotepalveluja, joita ostetaan muilta palvelujen tuottajilta. Asiakaspalvelujen ostoihin merkitään mm. ensisijaisen oppilaitoksen ostama opetus toisilta oppilaitoksilta. Opetusta myyvän oppilaitoksen osalta kyse on tällöin maksullisesta palvelutoiminnasta ja siitä saatu tulo on myyntituloa.

Kunnalle tai muulle ylläpitäjälle maksettavaa osuutta yhteisen opettajan palkkaukseen ei lueta asiakaspalveluiden ostoihin, vaan se kuuluu kohtaan Muiden palveluiden ostot ML 0600. Tällöin ei osteta kokonaista koulutusjaksoa, kurssia tai moduulia, vaan osa siitä.

Ensisijaisen oppilaitoksen ostama opetus valtion oppilaitokselta merkitään kohtaan Asiakaspalvelujen ostot valtiolta ML 0510.

Ensisijaisen oppilaitoksen ostama opetus kunnalliselta oppilaitokselta merkitään kohtaan Asiakaspalvelujen ostot kunnilta ML 0520 tai kuntayhtymiltä ML 0530.

Ensisijaisen oppilaitoksen ostama opetus yksityiseltä oppilaitokselta merkitään kohtaan Asiakaspalvelujen ostot muilta ML 0540.

Muiden palvelujen ostot ML 0600

Omaa palvelutuotantoa varten ostetut välituotepalvelut. Välituotteella tarkoitetaan lopullisen palvelun esim. koulutusjakson/kurssin/moduulin osaa esim. opettajan palkkausta. Asiakaspalveluiden ostoilla tarkoitetaan lopputuotetta esim. koko kurssia.

Esimerkiksi yhteisen opettajan palkkauskustannukset saattavat olla välituotepalveluja. Jos palkkausmenot on jaettu sopimuksen mukaan sopimusosapuolten kesken, merkitään menot Palkkoihin ja palkkioihin ML 0100 ja Muihin sosiaalivakuutusmaksuihin ML 0380. Palkkausmenojen jako-osuus kohdistetaan suoraan sopimusosapuolille eikä tällöin ole kyse palvelun myynnistä.

Muiden palvelujen ostoja ovat myös matkakorvaukset, henkilöstön koulutuspalvelut ja terveydenhoitopalvelut; toimisto-, pankki- ja lähettipalvelut, painatus-, ilmoitus- yms. menot sekä posti- ja telepalvelut. Myös muut vakuutukset kuin työnantajan maksamat sosiaalivakuutukset ovat muita palveluita. Tällaisia vakuutuksia ovat muun muassa omaisuus- ja vastuuvakuutukset. Puhtaanapito- ja pesulapalvelut, kuten jätevesihuolto ja piha-alueiden puhtaanapito merkitään tähän. Rakennusten, kiinteistöjen ja niihin kuuluvien kiinteiden laitteiden korjauksesta ja kunnossapidosta maksetut korvaukset; koneiden ja laitteiden kunnossapito-, huolto- ja korjauspalvelut ovat myös muita palveluita. Henkilöstön virka- yms. matkoista aiheutuneet matka- ja majoitusmenot sekä verottomat päivärahat merkitään tähän. Tavaroiden rahdit yms. erät katsotaan muiksi palveluiksi.

Henkilöstölle sellaisenaan luovutetut tavarat ja ostopalveluna hankitut lopputuotteet kuten merkkipäivä- ja kannustelahjat sekä henkilöstölle luovutetut, vapaa-ajan harrastustoimintaan liittyvät tavarat ja palvelut, esim. osanotto- ja kilpailumaksut, pääsy- ja alennusliput liikuntahalleihin ja kulttuurilaitoksiin jne.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat ML 1400

Kaikki ne aine- ja tarvikemenot, jotka eivät ole käyttöomaisuuden ostoja. Käyttöomaisuuden ostoja ovat hyödykkeet ja aineettomat oikeudet, joita käytetään palvelusten tuotantoon kauemmin kuin yhden vuoden ajan. Käyttöomaisuuden ostot merkitään investointimenoihin.

Materiaalin ostoja ovat muun muassa toimistotarvikkeiden, opetusvälineiden, kirjallisuuden (myös sanoma- ja aikakauslehdet), vaatteiston, puhdistusaineiden ja -tarvikkeiden, poltto- ja voiteluaineiden ostot. Materiaalin ostoja ovat myös lämmityksen, sähkön ja veden sekä rakennusaineiden ja -tarvikkeiden ostot. Muu kuin käyttöomaisuuteen luettava kalusto ja välineistö eli kertapoistoinen kalusto ja välineistö merkitään tähän.

Avustukset ML 1800

Erilaiset apurahat ja avustukset.

Vuokramenot, ulkoiset ML 1920

Ulkopuolisille suoritetut vuokrat.

Vuokramenot, sisäiset ML 1970

Sisäiset vuokrat ilman pääomaosuutta, joka ilmoitetaan kohdassa ML 2970. Tässä ilmoitetaan myös yhtiövastikkeet rakennuksista ja huoneistoista; vuokrattujen koneiden, kaluston ja kuljetusvälineiden vuokramenot mukaan lukien leasingvuokrat.

Muut menot ML 2700

Aikaisempiin menolajeihin kuulumattomat menot, esim. kiinteistövero.

Toimintamenot yhteensä ML 2900 (arvonlisäveron osuus eriteltyinä),

- josta maksullisen palvelutoiminnan menot yhteensä ML 1490 (arvonlisäveron osuus eriteltyinä)

Maksullisena palvelutoimintana järjestetyn kurssitoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan menot sisältyvät myös edellä lueteltuihin menolajeihin (kuten myös toimintamenot yhteensä lukuun). Tähän merkitään menojen yhteissumma.

Maksullisella palvelutoiminnalla tarkoitetaan sellaista toimintaa, jonka kansalaisopisto/kesäyliopisto toteuttaa koulutuksen tilaajan asettamilla ehdoilla, ts. tilaaja määrittelee koulutuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt, rekrytoi osanottajat ja maksaa laskun sopimuksen mukaan. Oppilaitokset järjestävät maksullisena palvelutoimintana esimerkiksi työvoimahallinnon tilaamaa koulutusta, kunnan henkilöstökoulutusta ja yrittäjien ostamaa henkilöstökoulutusta.

- josta kansalaisopistossa annetun taiteen perusopetuksen menot yhteensä ML 2490

Kansalaisopistossa annetun taiteen perusopetuksen (L 633/1998) menot sisältyvät myös edellä lueteltuihin menolajeihin ja toimintamenot yhteensä -lukuun. Tähän merkitään taiteen perusopetuksen menojen yhteissumma.

Lomakkeen tummennettuja kohtia ei täytetä.

Poistot ja arvonalentumiset ML 2940

Poistoina esitetään kaikki suunnitelman mukaiset poistot pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista.

Arvonalentumiseksi merkitään pysyvien vastaavien maa- ja vesialueiden, ennakkomaksujen ja keskeneräisten hankintojen sekä käyttöomaisuusosakkeiden ja -osuuksien sekä aineettomien hyödykkeiden, joista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja, arvonalentumiset.

Vyörytyserät ML 2960

Keskitetysti hoidetuista tehtävistä kansalaisopistolle/kesäyliopistolle vyörytetty osuus käyttökustannuksista ilman laskennallisia korkoja ja poistoja. Vyörytetyt kustannukset kohdistetaan tehtäville jälkilaskennalla toteutuneiden kustannusten perusteella.

Muut laskennalliset menot ML 2970

Sisäiset korot, sisäisten vuokrien pääomaosuus ja muut laskennalliset erät.

Käyttötulot

Myyntitulot TL 5210-5250

Myyntituloja ovat tulot tavaroista ja palveluista, jotka on tarkoitettu myytäväksi tuotantokustannukset kattavaan hintaan. Oppilaitokset merkitsevät tähän koulutuspalvelun myynnistä saamansa tulot (ostajalla näitä vastaa kohta Asiakaspalvelujen ostot).

Myyntitulot valtiolta sisältävät esimerkiksi ELY-keskuksen ja työvoimatoimiston ostot.

Myyntitulot muilta ovat myyntituloja esimerkiksi yritysten henkilöstölleen ostamasta koulutuksesta (mm. kielikurssi). Tähän merkitään myös mahdolliset henkilöstön ateriakorvaukset.

Maksut TL 5500

Maksut niistä tavaroista ja palveluista, joiden hinnoittelussa ei pyritä kattamaan tuotantokustannuksia. Tällaisia ovat esimerkiksi opiskelijoilta perityt maksut ja materiaalmaksut.

Tuet ja avustukset TL 5805-5890

Tuet ja avustukset ovat tulonsiirtoja, jotka eivät ole korvausta suoritteiden myynnistä eivätkä rahoitusosuutta investointimeneen eikä suoraan tuloslaskelmaan kuuluvia valtionosuuksia, joita ovat esim. opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus. Tukiin ja avustuksiin kuuluvia tuloja ovat mm. kuntien avustukset, työllistämistuki, maakunnan kehittämismäärärahat, EU-tuki omaan käyttötalouden kehittämissuomiin.

Työllistämistuki merkitään kohtaan TL 5805. Muut valtion välittämät tuet ja avustukset merkitään kohtaan Muut tuet ja avustukset valtiolta TL 5810. Tukiin ja avustuksiin Euroopan Unionilta TL 5880 merkitään Euroopan Unionilta saadut tuet ja avustukset ja EU-hankkeisiin valtiolta saatu kansallinen osuus. Sopimuksiin perustuvat kuntien suorittamat korvaukset ja avustukset ilmoitetaan kohdassa Tuot ja avustukset muilta TL 5890.

Vuokratulot, ulkoiset TL 6320

Henkilöstön asuntojen vuokrat sekä vuokratulot muista rakennuksista ja huoneistoista.

Vuokratulot sisäiset TL 6370

Muut tulot TL 6700

Aikaisempiin tulolajeihin kuulumattomat tulot.

Toimintatulot yhteensä TL 6900,

- josta maksullisen palvelutoiminnan tulot yhteensä TL 6490

Maksullisen palvelutoiminnan tulot sisältyvät myös edellä lueteltuihin tulolajeihin (kuten myös toimintatulot yhteensä lukuun). Tähän merkitään erillistulojen yhteissumma.

Vyörytyserät TL 6960

Keskitetysti hoidetuista tehtävistä kansalaisopistolle/kesäyliopistolle vyörytetty osuus käyttötuloista.

Muut laskennalliset tulot TL 6970

Investointimenot

Kohdassa ilmoitetaan oppilaitoksen ylläpitäjän vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen toiminnan järjestämisestä aiheutuneet ja kirjanpidossa investoinneiksi kirjatut menot. Investointimenoihin merkitään muun muassa aktivoitavien investointihyödykkeiden ostot. Investointihyödykkeillä tarkoitetaan esineitä, aineettomia oikeuksia ja muita hyödykkeitä, joita toistuvasti ja pidemmän kuin yhden tilikauden ajan käytetään tavaroiden tai palvelusten tuotantoon ja joiden hankintahinta ei ole vähäinen. Kaikki investointimenot merkitään tähän kohtaan eikä investointimenoa eritellä euromääräisen alarajan tai ylärajan mukaan.

Arvonlisäveron osuus sisällytetään ilmoitettaviin investointimenoihin ja lisäksi arvonlisäveron osuus ilmoitetaan erikseen investointimenot yhteensä kohdasta.

Investointitulot

Lomakkeella ilmoitetaan myös investointitulot.

Suoritteet

Opetustuntien lukumäärä kpl/vuosi S200 L 001

Merkitään toteutuneet opetustunnit. Tähän sisällytetään myös etäopetuksen opetustunnit ja maksullisen palvelutoiminnan opetustunnit sekä kansalaisopistossa annetun taiteen perusopetuksen opetustunnit.

Etäopetuksen opetustunteihin lasketaan mukaan opetustunnit, joista opettajalle on maksettu korvausta. Opetustunteihin voi sisältyä esimerkiksi tehtävänantoa opiskelijoille, online-opetusta, opiskelijoiden ohjausta, palautteen antoa ja vastausten arviointia. Etäopetuksen opetustunteihin ei lasketa sen sijaan mukaan kurssin valmisteluun tai suunnitteluun kuluvaa aikaa.

- josta maksullisen palvelutoiminnan tuntien osuus, kpl/v S200 L 015

Maksullisena palvelutoimintana annettujen opetustuntien lukumäärä.

-josta kansalaisopistossa annetun taiteen perusopetuksen opetustuntien lukumäärä, kpl/vuosi S200 L 016

Opetustuntien yhteismäärästä ilmoitetaan tässä kansalaisopistossa annetun taiteen perusopetuksen (L 633/1998) opetustuntien lukumäärä.